

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Rafał Małarski (przewodniczący)

SSN Andrzej Tomczyk

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

w sprawie **T. M.**

skazanego z art. 286 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 14 lipca 2022 r.,

wniosku skazanego o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 10 lipca 2019 r., sygn. akt II AKa [...],

utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w W.

z dnia 18 stycznia 2019 r., sygn. akt II K [...],

1. oddala wniosek,

2. stwierdza, że brak jest podstaw do wznowienia postępowania z urzędu,

3. obciąża skazanego T. M. kosztami sądowymi postępowania o wznowienie, w tym wydatkami w kwocie 20 (dwudziestu) złotych.

UZASADNIENIE

T. M. został skazany wyrokiem Sądu Okręgowego w W., z dnia 18 stycznia 2019 r., sygn. akt II K [...], na karę roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania na okres 4 lat próby oraz karę grzywny, za dokonanie i usiłowanie dokonania oszustwa w stosunku do mienia znacznej wartości, co stanowiło czyn ciągły, tj. przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i z art.

13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. Ponadto, na podstawie art. 46 § 1 k.k., Sąd nałożył na niego obowiązek naprawienia szkody.

Sąd Apelacyjny w [...], wyrokiem z dnia 10 lipca 2019 r., sygn. akt II AKa [...], utrzymał w mocy wyrok Sądu I instancji.

W dniu 13 marca 2022 r. T. M. skierował do Sądu Najwyższego kolejny (trzeci) wniosek o wznowienie postępowania w jego sprawie, powołując się na zaistnienie nowych dowodów. Pismo to sporządził osobiście, jako że jest adwokatem. Wniósł o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...], uchylenie tego wyroku, jak również utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Okręgowego w W., a następnie przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, a także o przeprowadzenie dowodów powołanych w uzasadnieniu, potwierdzających stan faktyczny przedstawiany przez skazanego. Ponadto zasygnalizował wystąpienie w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. w związku z naruszeniem przez Sąd I instancji art. 79 § 1 pkt 4 k.p.k.

W pisemnej odpowiedzi na złożony przez skazanego wniosek, prokurator Prokuratury Krajowej wniosła o jego oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek skazanego nie zasługuje na uwzględnienie.

Skazany dąży do wznowienia postępowania karnego na podstawie art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k., tj. w związku z ujawnieniem się po zakończeniu postępowania dowodów świadczących o jego niewinności. Wymienione przez niego w tym kontekście dowody z informacji administracji skarbowej: niemieckiej, litewskiej i czeskiej w zakresie prowadzonej współpracy handlowej (w tym protokołów przesłuchania M. W., słuchanego w Niemczech w postępowaniu podatkowym) oraz dowód z przesłuchań Prezesa Zarządu P. [...] i weryfikacja danych środka transportu, służącego do wywozu sprzedanego towaru do Republiki Czeskiej – nie są jednak „nowymi dowodami” w rozumieniu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k.

W świetle przepisów obowiązujących od 1 lipca 2015 r., nowe fakty lub dowody mogą stanowić podstawę wznowienia tylko wówczas, gdy nie były uprzednio znane nie tylko sądowi, ale również stronie (por. postanowienie Sądu

Najwyższego z dnia 10 maja 2018 r., sygn. akt III KO 27/18). Dlatego też strona przywołująca nowe dowody lub fakty powinna wykazać, że nie były one jej znane przed datą uprawomocnienia się orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2021 r., sygn. akt V KO 91/21). Trudno określić wyżej wymienione dowody nieznanymi sądowi i skazanemu, skoro wielokrotnie wnioskował on o ich przeprowadzenie w toku postępowania, a wnioski te były rozpoznawane przez Sądy I i II instancji, po uprzednim wstępnym zapoznaniu się przez nie z rodzajem dowodu i okolicznościami, które ten ma uprawdopodobnić. To, że wnioski dowodowe strony zostały oddalone, nie czyni tych dowodów nieznanymi sądowi, a tym bardziej stronie, wedle konstrukcji zwanej *propter nova*. Przyjęcie innego poglądu nie tylko byłoby niezgodne z wykładnią przepisów regulujących wznowienie postępowania, ale też prowadziłoby do powstania analogicznych, co zgłoszone w przedmiotowym wniosku, roszczeń po stronie wszystkich skazanych, którym w toku postępowania odmówiono przeprowadzenia jakiegokolwiek dowodu. Skutkowałoby to wypaczeniem instytucji wznowienia postępowania.

Istotą postępowania wznowieniowego, wszczętego na podstawie art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k., jest zapobieżenie pozostawaniu w obiegu prawnym orzeczeń, których rozstrzygnięcia okazały się błędne w konfrontacji z faktami lub dowodami, ujawnionymi już po zakończeniu postępowania. Celem tego postępowania jest zatem zbadanie, czy przedstawione przez wnioskodawcę dowody i fakty są nowe i jednocześnie wskazują, że skazany nie popełnił czynu albo jego czyn nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze, nie zaś trzecioinstancyjna kontrola zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2018 r., sygn. akt III KO 39/18).

Dowody wymienione przez wnioskodawcę w uzasadnieniu złożonego wniosku o wznowienie postępowania nie spełniają kryterium nowości, o którym mowa w art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. Z tego względu przedmiotowy wniosek nie mógł być uwzględniony.

Sąd Najwyższy nie znalazł ponadto podstaw do wszczęcia postępowania wznowieniowego z urzędu, na podstawie art. 542 § 3 k.p.k., w związku z sygnalizacją wystąpienia w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej w postaci braku obrońcy w warunkach obrony obligatoryjnej. Postawa skazanego

wyduje się w tym względzie mało konsekwentna. Z jednej strony podnosi on, że Sąd powinien był zbadać jego stan zdrowia psychicznego w związku z deklarowanym leczeniem neurologicznym i kilkukrotnymi utratami przytomności – w kontekście możliwości prowadzenia przez niego samodzielnej i rozsądnej obrony w sprawie - z drugiej zaś sporządza we własnym imieniu wniosek o wznowienie postępowania, korzystając z uprawnień posiadanych jako adwokat.

Dla stwierdzenia, że wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k., nie wystarczy wskazać, iż w realiach rozpatrywanej sprawy zachodziły przesłanki obrony obligatoryjnej, o jakiej mowa w art. 79 § 2 k.p.k. Obligatoryjność obrony powstaje bowiem dopiero w wyniku sądowego uznania, że oskarżony musi mieć obrońcę. Decydujące znaczenie w tym zakresie ma zatem ocena organu procesowego, a nie subiektywna ocena obrońcy czy stron postępowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2017 r., IV KK 106/17). Sąd dokonuje oceny zdolności oskarżonego do prowadzenia samodzielnej obrony na podstawie posiadanych przez siebie informacji, przy czym nie zawsze konieczne jest do tego pozyskanie opinii biegłego. Biorąc pod uwagę, że stan zdrowia nie przeszkadza skazanemu w wykonywaniu zawodu zaufania publicznego, trudno zasadnie przypuszczać, iż jednocześnie uniemożliwiał mu on prowadzenie obrony we własnej sprawie. Sąd nie miał więc racjonalnych powodów do ewentualnego zarządzenia badań psychiatrycznych oskarżonego pod kątem przesłanek wskazanych w art. 79 § 1 k.p.k. Z tego względu Sąd Najwyższy nie dostrzega w niniejszej sprawie podstaw do wznowienia postępowania z urzędu.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie., przy czym o kosztach postępowania wznowieniowego zgodnie z art. 639 k.p.k.

[as]